

HEILSA

Roykur og eingi børn. Í Noregi hevur heilsumálaráðið nú orðað eitt uppskot, sum millum annað hevur eina reglu um, at børn hava rætt til eitt roykfrítt umhvørvi. Men eftir uppskotinum verða tey, sum gera seg inn á regluna, ikki sektað, og myndugleikarnir ætla heldur ikki at halda eygað

við, at rætturin hjá børnunum veruliga er tryggjaður. Norðmenn eru annars yvirhøvur samdir um, at tað er skeivt, at tey vaksnu roykja, tá børn eru hjá. Tað siga 80 prosent í einari nýggjari kanning. Í sama viðfangi siga næstan 90 prosent, at myndugleikarnir eiga at banna fólki at roykja í bilinum.

Lagt til rættis: Árni Joensen

Donsk gransking við stórum fram- broti innan krabbameinsviðgerð

Beint upp undir jól bleiv kunngjørt, at donsk krabbameinsgransking hevði gjørt eitt risastórt framstig í arbeiðinum at finna eina nýggja viðgerð ímóti móðurmerkjakrabba. Men framferðarhátturin kann eisini brúkast til aðrar krabbameinssjúkur

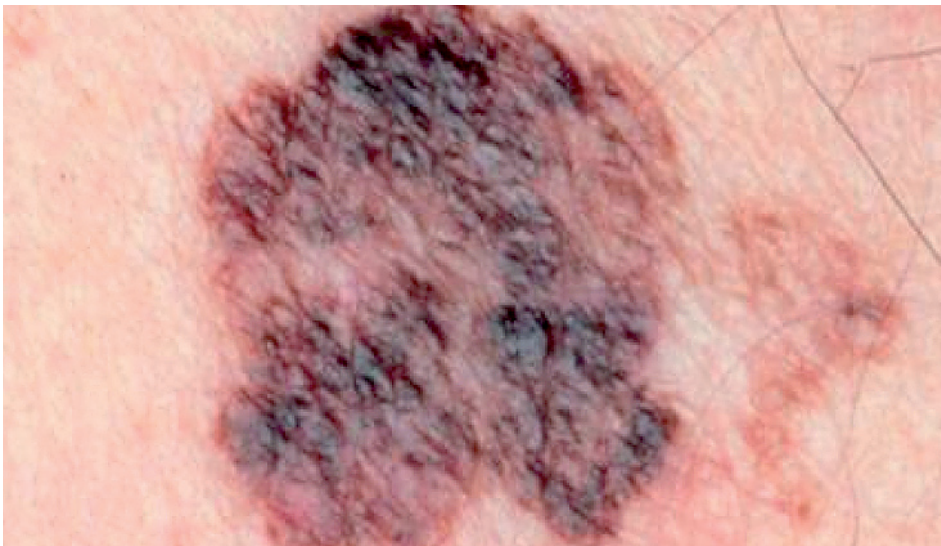
Framferðarhátturin hjá granskarunum er, at læknarnir skera fyrst krabbasvullin burtur. Síðani súgva teir tær sonevndu immun-kyknurnar úr svullinum. Kyknurnar fáa so serliga viðgerð á rannsóknarstovuni, og eftir nøkrum mánaðum verða tær broyttar, so tær gerast dreparakyknur og kunnu beina fyri krabbakyknnum. Eftir viðgerðina á rannsóknarstovuni verða kyknurnar sprændar í sjúklingin, og har fara tær um allan kroppin, finna tær krabbakyknurnar, sum kunnu hava fjalt seg, og gera av við tær.

Sostatt er tað immunverjan hjá sjúklinginum sjálvum, sum ger av við krabbakyknurnar, og hetta er fyrstu ferð, at granskingin hevur prógvað, at hetta ber til.

Eisini aðrar krabbasjúkur

Kanningarnar hjá teimum donsku granskarunum vísa, at tann nýggja viðgerðin hjálpir umleið helminginum av sjúklingunum, og tað er eitt rættiliga gott úrslit samanborið við tey vanligu úrslitini av at viðgera krabbasjúkur og serliga móðurmerkjakrabba, sigur Inge Marie Svane, sum er yvirlækni á sjúkrahúsinum í Herlev, har royndirnar eru gjørdar.

Eitt er, at hesin viðgerðarhátturin kann hjálpa fólki við móðurmerkjakrabba, og enn meiri spennandi er tað, um hann eisini kann brúkast ímóti øðrum sløgum av krabbameini. Tær kanningarnar eru longu farnar í gongd, og fyribils eru 14 sjúklingar við í einari kanning, har ætlanin er at vita, um framferðarhátturin eisini kann

brúkast at viðgera krabbamein í tjúkktarminum ella nýrakrabba.

Á sjúkrahúsinum í Herlev, har kanningarnar verða gjørdar, eru tey so bjartskygd, at gongst sum ætlað, vænta tey at bjóða øllum hesa viðgerðina innan fimm ár.

Gevur góð útlit

Í lötuni er eingin húðlækni í føroyska sjúkrahúsverkinum, men átta ferðir um árið koma húðlæknar frá sjúkrahúsinum í Roskilde til Føroya at hava viðtalu á Landssjúkrahúsinum fyra dagar hvørja ferð.

Ein av teimum donsku læknunum, sum koma til Føroya, er yvirlæknin Michael Heidenheim, og hann dylur ikki fyri, at hann er hugtikin av tí, sum granskararnir í Herlev eru komnir til.

– Verkætlanin ljóðar at

vera sera áhugaverd við góðum útlitum fyri ein sjúklingabólk, sum læknarnir ikki hava verið førir fyri at hjálpa higartil. Við at brúka immunverjukyknurnar hjá sjúkligninum sjálvum kunnu vit tosa um eitt slag av sjálvsmedicinering, sum kroppurin góðtekur og tekur ímóti. Við øðrum orðum er talan um at brúka verjuna hjá kroppinum sjálvum í einari styrktari útgávu. Úrslitini byggja á ein lutfalsliga lítlan sjúklingabólk, men tey eru av avgerandi týðningi fyri útlitini fyri at útvega tí einstaka eina meiri beinleiðis viðgerð ímóti hesi álvars-somu sjúkuu, sigur Michael Heidenham, sum kemur til Føroya fyrstu ferð í ár í mars.

Karsten fer at venda hvørjum steini

Tann størsta heilsupolitiska avbjóðingin í 2013 verður at laga heilsuverkið til teir pengar, sum eru at arbeiða við. Teir góðu dagarnir eru farnir.

Tann tíðin er farin, tá landsstýrismaðurin í heilsumálum og aðrir landsstýrismenn kundu lata síni málsøki brúka meiri enn játtina og so biðja Løgtingið staðfesta meir-nýtsluna. Tað heldur í hvussu er Karsten Hansen, landsstýsiamaður í heilsumálum, og hann ætlar sær at brúka ein pat av hesum árinum til at

laga málsøkið til umstøðurnar.

– Vit ætla at tosa við øll innan heilsuverkið. Eg hugsu um læknar á øllum stigum, sjúkrarøktarfrøðingar og onnur starvsfólk og sjálvandi eisini tey ymsu sjúklingafeløgini. Stutt sagt øll, sum hava eina vitan innan økið, og sum kunnu viðvirka til, at tað kunnu fáa tað besta burturúr. Vit fara snøgt sagt at venda hvørjum steini, sigur Karsten Hansen.

Karsten Hansen ásannar, at hann verður ikki liðugur at hyggja undir hvønn stein í heilsumálaráðnum í

hesum árinum, men hann hevur sett sær sum mál, at nøkur tiltøk skulu setast í verk í ár.

– Tað er heilt einfalt neyðugt, um vit skulu halda okkum innan fyri karmin, og tað skulu vit.

Samstundis hevur hann sett sær fyrri at parkera kjakið um eitt, tvey ella trý sjúkrahús. Hann sigur, at tað er ein sannroynd, at tey eru trý sjúkrahús í landinum og eitt sjúkrahúsverk. Soleiðis verður tað, og tað er óneyðugt at brúka tíð til at tosa um tá málið.